

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inzerati petič rsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Vojaški arzenal v Sofiji zletel v zrak

Sinoči je nastal v arzenalu požar — Sledila je strahovita eksplozija, ki je porušila vse poslopje — 16 vojakov in 28 delavcev je bilo ubitih, mnogo pa težko ranjenih — Škoda sega v milijarde

— Sofija, 5. marca. Sinoči je nastala okrog 9. zvečer strahovita eksplozija, ki je namah spravila pokonci vse mesto. Ljudje so bežali na ulice in s strahom sledili nadaljnim detonacijam, ki so prihajale v smeri od vojaškega arzenala na periferiji mesta. Nebo se je ob vsaki detonaciji posvetilo, kakor ob belem dnevu. Vojaštvo in gasilci so takoj stopili v akcijo, zaprli dohode in ogroženi del mesta ter spravljali v varnost prebivalce hiš, ki so v bližini arzenala in ki so bile v nevarnosti, da se porušijo.

Šele pozneje se je moglo ugotoviti obseg katastrofe. Iz doslej nepojasnjenega vzroka je nastal v vojaškem arzenalu požar. Ogenj se je najprej pojavil v oddelku za puške, ki je tik poleg stražnice. Bržkone je nastal vsled pokvarjenega dimnika. Iz oddelka za puške se je ogenj bliskovito razširil na vse poslopje in se predno so mogli preplašeni vojaki, ki so bili na straži pri arzenalu, pobežati, je zletelo poslopje ob silni detonaciji v zrak. Gasilci dolgo niso mogli blizu, ker je sledila eksplozija za eksplozijo tako, da je bila vsaka reševalna akcija izključena. Šele pozneje se je z velikim naporom posrečilo požar udušiti.

Katastrofa je zahtevala tudi veliko število človeških žrtev. Izmed delavcev, ki so bili v času katastrofe zaposleni v arzenalu, je bilo 28 ubitih, 12 pa teko težko ranjenih, da ni upanja, da jim bodo mogli zdravniki rešiti življenje. Vsi vojaki, ki so bili na straži, 16 po številu, so izginili brez sledu. O njih niso našli niti ostankov in jih je bržkone že pri prvi eksploziji raztrgalo na drobne kosce.

Na lice mesta sta takoj po prvi eksploziji prihitela vojni minister in komandant garnizije. Vojni minister je osebno vodil reševalno akcijo ter izdal navodila za prevoz ranjencev.

Razen osebja, ki je bilo zaposleno v arzenalu, je bilo ranjenih tudi mnogo civilistov, ki so bili v času eksplozije v bližini arzenala. Na vseh hišah v okolici so popokale šipe in na mnogih stavbah kaže zidovje velike razpoke tako, da bo treba poslopja bržkone evakuirati. Škoda, ki jo je povzročila eksplozija, cenijo na več milijard.

Določitev davčnih stopenj za zemljarino

Novo določene stopnje bodo le začasne, da se ugotovi finančni efekt po izenačenju

— Beograd, 5. marca. Pred sprejetjem zakona o neposrednih davkih se biva Narodna skupščina ni mogla sporazumeti glede določitve davčnih stopenj zemljarine čeprav je davek na zemljišča najvažnejša davčna panoga v našem davčnem sistemu. Tako je bilo z zakonom o neposrednih davkih samim prepuščeno Narodni skupščini, naj s posebnim zakonom določi davčne stopnje zemljarine. Tendence era je bila, da bi se davčne stopnje določile tako, da bi zemljišča po novem zakonu ne dajala manjšega finančnega efekta kakor doslej. Potrebno je, da se izvrši izenačenje davkov po vsej državi.

žavi, ker so bile davčne stopnje različne v posameznih krajih. Za določitev katastralnega čistega dohodka, ki bi naj bil podlaga zemljariji, je izdelan nov zakon o katastru, čegar izvrševanje je že v teku. Finančno ministrstvo je odločilo, da se vprašanje davčne stopnje na zemljišča določi s kraljevim ukazom. Sedaj se vrši izračunavanje davčne stopnje na podlagi dobljenih podatkov o katastralnem dohodku. Kakor vse kaže, bo nova davčna stopnja veljala samo za leto dni, da bi se spoznalo, kakšen finančni efekt bo imela in kako se bo mogla uveljaviti.

Pospesjevanje razlastitvenega postopka

Stroga navodila ministrstva za javna dela — Razlastitve naj se vrše hitro in točno

— Beograd, 5. marca. V svrhu pospesjevanja postopanja pri ekspropriacijah in da bi prenehale neprestane pritožbe prizadetih krogov, je izdal minister za javna dela vsem podrejenim organom sledečo odredbo:

Opazil sem, da podrejeni organi tega ministrstva ne posvečajo dovoljne pažnje poslom pri razlastitvi nepremičnin za javne ceste, javne zgradbe itd. Pregled terena, sestava načrtov, pregled spisov in slično se ne vrši s potrebno pazljivostjo in točnostjo, tako da poteče od dneva razlastitve pa do izplačila odškodnine čisto nad eno leto, kar je tako v škodo prizadetega poselnika, kakor v škodo države in izpodreja ugled organov ministrstva za javna dela. Da se v bodoče to prepreči, odredam:

1. Vse posle pri razlastitvi nepremičnin in priznanju odškodnine je smatrati kot nujne ter jih je izvrševati z največjo hitrostjo in točnostjo, pri čemer se je strogo izogibati vsakega nepotrebnega zavlačevanja.

2. Celokupno razlastitveno postopanje naj se izvrši strogo po določbah zakona ter se v bodoče ne sme več dogajati, da bi se moral isti predmet vračati nižjim oblastem v izpolnitev.

3. Odposlane ministrstva odnosno podrejene oblasti naj vsakokrat opozori ocenevalce in pritegnjene strokovnjake na neugodne posledice pretrpanih ocen, ker vsaka revizija zahteva obnovo celokupnega postopanja in povzroča zavlačevanje na škodo lastnika in države.

Možnost direktnega sporazuma glede Belja

Praktična stran sporazuma v Lausani — Nadaljevala se bodo direktna pogajanja med našo državo in Madžarsko

— Zeneva, 5. marca. Naš stalni delegat pri Društvu narodov Fotić je skupno s predsednikom komisije in državnim zastopnikom pri mešanem arbitražnem sodišču Dušanom Subotičem dosegel sporazum z madžarskim delegatom dr. Galzagom, da se madžarska tožba glede posestva Belje, ki je bila postavljena na dnevi red današnje seje Sveta Društva narodov, odgodi do prihodnjega zasedanja v mesecu juniju, ker so zastopniki obeh strank prišli do prepričanja, da ni potrebe za imenovanje novega nevtralnega sodnika, namesto našega sodnika dr. Arangeloviča, ki je lani meseca

septembra v bojazni, da bi sodišče ne prekoračilo meje svoje oblasti, zapustil sejo sodišča, ki ni zaradi tega moglo sklepati o vprašanju svoje pristojnosti, niti izreči razsodbe v glavni stvari o vprašanju posesti Belja. Akt o tem sporazumu so izročili v nedeljo opoldne generalnemu tajniku Društva narodov Drummondu naš delegat Fotić ter delegat Madžarske pri Društvu narodov Gevesi tako, da svet Društva narodov ni danes teka vprašanja niti postavil na dnevi red svojega zasedanja.

Praktični značaj tega sporazuma obstoji v tem, ker se bo profesor dr. Arangelovič

vič eventualno vrnil, da se pred sodiščem v Haagu reši prej vprašanje o pristojnosti sodišča v eni izmed prihodnjih sej. Istčasno se daje možnost naši in madžarski vladi, da rešita spor s prijateljskim sporazumom izven sodišča brez posredovanja Društva narodov. Z odstavitvijo tega vprašanja z dnevnega reda sveta Društva narodov je odstranjena tudi nevarnost, da bi se poslabšala prijateljska atmosfera med našo in madžarsko vlado z nepotrebnimi razpravami v Zenevi sedaj ali kasneje v Haagu, dokler obstoja možnost za prijateljsko sporazumevanje. Ta sporazum odgovarja tudi namenom predsednika mešanega sodišča v Haagu dr. Slotena, ki je v Lausani vodil predhodna pogajanja z našim zastopnikom dr. Subotičem in delegatom Fotićem.

Izredne cestne doklade

— Beograd, 5. marca. Minister za javna dela je naročil vsem gradbenim direkcijam, naj uvedejo na podlagi določb finančnega zakona za vsa ona podjetja in osebe, ki preko mere izkoriščajo državne ceste, posebne doklade. Te doklade bodo pobirali pristojni davčni uradi skupno z ostalimi davki. Vse gradbene direkcije so prejele tozadevna podrobnejša navodila.

Verouk v strokovnih šolah

— Beograd, 5. marca. Zastopniki katoliške in pravoslavne cerkve že dolgo časa pošiljajo razne spomenice ministrstvu trgovine, naj se v strokovnih trgovskih in obrtniških šolah uvede verouk kot obvezen predmet. To vprašanje se sedaj proučuje v ministrstvu trgovine. Kakor se doznava, v ministrstvu niso pripravljeni pristati na to zahtevo, ker so strokovne šole že itak preobremenjene z različnimi predmeti. Misli se samo na kompromisno rešitev, da bi cerkve same ali pa ministrstvo ver v svojih sredstvih prevzele poučevanje verouka na ta način, da bi določile duhovnike, ki bi v nedeljah imeli verska predavanja učencem.

Izplačilo uradniških zaostankov

— Beograd, 5. marca. Finančni minister je odredil vsem davčnim uradom in finančnim upravam, da izplačajo zaostale prejemke uradnikov iz leta 1923 in 1924.

Komunistično rovarjenje v Italiji

— Rim, 5. marca. Pred izrednim fašističnim sodiščem za zaščito države je obtoženih 15 komunistov, da so hoteli ustanoviti tajno komunistično organizacijo. Med njimi je tudi švicarski državljani Hofmayer, o katerem trdi obtožnica, da je držal zvezo med zastopniki komunistične centralne v inozemstvu in italijanskimi komunisti. Ta komunistična organizacija je nameravala pridobiti tudi primorske in gorške Slovence, da bi podpirali prevratne namere komunistov.

Prva seja nove ljubljanske občinske uprave

Zaorisega župana in ostalih občinskih odbornikov — Na jutrišnji seji občinske uprave se bodo konstituirali odseki in upravni odbori

Včeraj se je sestal k svoji prvi seji novoimenovani ljubljanski občinski svet. Kakor znano, je v novem občinskem svetu 8 članov, ki v prejšnjem niso bili. Na včerajšnji seji je veliki župan dr. Vodopivec zaprisegel župana dr. Puca ter ostale občinske odbornike. Zapisre se je vršila v slavnostno okrašen in razsvetljeni mestni posvetovalnici ter so se je udeležili vsi občinski odborniki razen profesorja Evgena Jarca, ki je opravičil svojo odsotnost zaradi bolezni, in Mihe Kreka, ki se je odpoval mesto v občinskem svetu zaradi bolezni in stanovitvskih zadev.

Zapisrežen je bil najprej župan dr. Puc in sicer pred razpelom, pred katerim je ležala stara zgodovinska sodniška palica iz l. 1500, ki ima poleg letnice vrezane tudi besede: »Save sancta justitia« in ki je bila včasih znak oblasti nekdanjih mestnih sodnikov, ki so namesto poznejših županov vodili občinske posle ter izvrševali tudi sodno oblast v področju ljubljanske občine. Nato so bili zaprisoženi podžupan ing. Dušan Serbec in vsi ostali občinski odborniki.

Po zapisrege je imel veliki župan dr. Vodopivec nagovor, v katerem je povdarjal potrebo štednje in racionalnega gospodarstva v občinski upravi brez vsakih strankarskih ozirov in vplivov.

Mestni župan dr. Puc se je zahvalil velikemu županu za njegov nagovor ter ga naprosil, naj sporoči na najvišje mesto zahvalo občinske uprave ljubljanske za izkazano zaupanje v nadaljnjem svojem govoru je župan povdarjal željo, da bi namesto doseganja atmosfere nezaupanja stopilo zaupanje in meglebojno spoštovanje. Svoj govor je zaključil z vzklikom Njeg. Vel. kralju in njegovemu domu, kateremu so vsi občinski svetniki stoje pridružili.

Po podpisu protokola zapisrege je veliki župan zapustil posvetovalnico, nakar je župan dr. Puc naznanil, da sklicuje prihodnjo sejo občinske uprave za jutri ob 17., ko se bodo konstituirali razni občinski odseki in upravni odbor. Podrobneje poročilo o poteku seje je že objavilo današnje »Jutro«.

Mehiški uporniki ogrožajo prestolico

Revolucionarni pokret v Mehiki se vedno bolj širi — Situacija za vlado je zelo resna — Krvavi spopadi

— Pariz, 5. marca. Čeravno zaradi stroge cenzure ni mogoče dobiti jasne slike o položaju v Mehiki, dokazujejo ukrepi, ki jih je podzela mehiška vlada, da smatra situacijo za skrajno resno.

Uporniki, ki so se zbirali v Veracruz, so včeraj krenili na pot in se pripravljajo za generalni napad na glavno mesto. Zaradi neugodnega terena in gorate pokrajine pa zelo počasi napredujejo. Danes so svoje pozicije utrdili severno od Sonore ter so zasedli vse prehode preko gorovja. Več županov obmejnih mest se je brzojavno obrnilo na vlado Zedinjenih držav v Washingtonu s prošnjo za pomoč, vendar pa so do bili odgovor, da ameriška vlada zaenkrat še ne misli intervenirati, ker se noče vmešavati v notranje mehiške zadeve.

— Mexico City, 5. marca. Mehiška prestolnica je podobna velikemu vojaškemu taborišču. V mestu so koncentrirane vladne čete, ki se pripravljajo na odhod proti upornikom. Danes popoldne krene na bojišče tudi letalski oddelek. Uporniki so na meji v bližini Veracruz postavili vse vlake, ki so vozili proti Mexico. Utaborili so se na črti Arizona—Sonora. Brat guvernerja Sonore general Tompete je zbral 1300 upornikov in se pripravila pri Seranji na napad na vladne čete. Pri Seranji je že sredi prišlo do krvavega spopada. Vladne čete so po daljši borbi, v kateri je bilo na obeh straneh mnogo izgub, ostale v premoči, dočim so se uporniki umaknili proti jugu v smeri na Sinolito.

Preprečen atentat na Kemal-pašo

V Rumuniji sta bila aretirana dva sovjetska agenta, ki sta pripravljala atentat na Kemal-pašo

— Budimpešta, 5. marca. Kakor poročajo iz Bukarešte, so v Galcu pred dnevi aretirali dva turška novinarja, ki sta dospela iz Angore. Takoj po prihodu sta odšla na češki konzulat ter ga prosila za podporo. Na konzulatu sta se zdela sumljiva v njunem stanovanju izvršila preiskavo, ter so takoj telefonirali policiji, ki je detektivi so našli dokumente, iz katerih sklepajo, da sta politična begunca in člana organizacije, ki je skušala izvršiti atentat

na Kemal-pašo. Oba sta izjavila, da se ne bojita ničesar v delu proti sedanjemu turškemu režimu. Priznala sta, da sta zares sodelovala v pripravah za atentat na Kemal-pašo in da iščeta sedaj podpore zunanjih sil za odstranitev sedanjega turškega režima. Ugotovili so, da sta oba novinarja komunisti, ter v službi sovjetske diplomacije. Imenujeta se Mustafa Serdi in Osman Vasić.

„Nobile se ne more opravičiti“

Porazna ugotovitev italijanske preiskovalne komisije o ponesrečeni polarni ekspediciji generala Nobila

— Rim, 5. marca. Komisija, ki ji je bila poverjena preiskava v zadevi Nobilove polarne ekspedicije, je izročila ministrskemu predsedniku Mussoliniju poročilo, ki ugotavlja, da je izguba zrakoplova »Italia« nastala vsled napačne ga manevriranja kar je pripisati tudi sestavi posadke. Odgovornost za to napačno manevriranje pade vsckakor na poveljnika.

Komisija ugotavlja, da se je zadržanje Mariana in Zappija nikakor ne more grajati, temveč je celo hvale vredno.

O rešitvi Nobila ugotavlja komisija, da se njegovo postopanje nikakor ne more opravičiti in da se more tolažiti samo s fizično in moralno denesitjo, v kateri se je nahajal, opravičiti pa se ne more. Čeravno je bilo odločilno nujno povabiti Lundborga, naj vstopi v njegov letalo in se tako reši.

koplova.

Poročilo komisije o ponesrečeni Nobilovi polarni ekspediciji odkrito priznava zasluge članov pomožnih ekspedicij, zlasti pa Amundsen in njegovih spremljevalcev. Sodelovanje tujih držav je veličasten primer človeške solidarnosti, ki kulminira v hrabri in požrtvovalni akciji sovjetskega ledolomilca »Krasina« in v požrtvovalnosti polarnega raziskovalca Amundsen. Poročilo je ministrski predsednik Mussolini polnoma odobril, s čimer je bila izrečena tudi končna sodba nad Nobilom.

Borzna noračila.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 800.87, Amsterdam 2282.5, Berlin 13.5225, Milan 298.40, London 276.52, Newyork 56.87, Pariz 222.58, Praga 168.78, Curih 1095.9. — Elektri: Volja škoda 427.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.125, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.60, Berlin 123.37, Praga 15.395, Milan 27.23, Pariz 20.31, London 25.23, Newyork 520.

